جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

شرح وظایف مراکز مطالعات و توسعه آموزش و دفاتر توسعه آموزش دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور

آبان ماه ۱۴۰۲

مقدمه:

مراکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی به عنوان یکی از مدیریت‌های دانشگاه‌ها از بدو تاسیس، تاثیر غیرقابل انکاری در ارتقای کیفی آموزش پزشکی در سطح کشور داشته‌اند. آخرین شرح وظایف این مراکز در سال ۱۳۹۵ تدوین و ابلاغ شده است. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۴۰۱ با توجه به تجربیات ارزشمند موجود و تغییراتی که در روند فعالیت‌های آموزشی در سطح کشور صورت گرفته، شرح وظایف مراکز مطالعات و دفاتر توسعه را بازبینی و تدوین کرد که در سال ۱۴۰۲ پس از یک سال اجرا، براساس نظرات دریافتی از دانشگاه‌ها بازنگری گردید. این شرح وظایف در دو بخش مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی و دفتر توسعه آموزش در دانشکده‌ها و بیمارستان‌ها تنظیم شده است.

تعاریف:

مرکز: مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

دفتر توسعه دانشکده: دفتر توسعه آموزش در دانشکده‌های هر دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

دفتر توسعه بیمارستان: دفتر توسعه آموزش در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

بخش اول) شرح وظایف مراکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی کشور

ماده ۱. وظایف کلی و ارتباطات سازمانی

۱- طراحی و تدوین ساختار سازمانی عملیاتی مورد نیاز برای تحقق شرح وظایف و پیشنهاد تعداد و مشخصات اعضای هیات علمی و کارشناسان تمام وقت به معاون آموزشی دانشگاه

۲- تعریف و راه‌اندازی واحدهای عملیاتی مرتبط با شرح وظایف (مانند آموزش مبتنی بر جامعه و پاسخگو، پژوهش در آموزش و سایر)

۳- تدوین برنامه عملیاتی مرکز منطبق بر شرح وظایف مصوب و ارائه آن برای تصویب در شورای آموزشی دانشگاه به صورت سالانه

۴- تدوین شیوه‌نامه تعامل، همکاری و ارتباطات مرکز با مرکز مهارت‌های بالینی دانشگاه، مرکز آموزش مجازی دانشگاه،گروه آموزش پزشکی، مرکز آموزش مداوم و آموزش حرفه‌ای-مهارتی دانشگاه، دفتر استعدادهای درخشان و مرکز تحقیقات آموزش پزشکی در صورت وجود

۵- شرکت مدیر مرکز در جلسات شورای آموزشی دانشگاه با حق رای به عنوان عضو دائم

۶- شرکت مدیر مرکز در جلسات شورای دانشگاه (به صورت ترجیحی)

۷- شرکت مدیر مرکز در جلسات شورای پژوهشی و دانشجویی-فرهنگی دانشگاه (به صورت ترجیحی)

۸- همکاری با کمیته‌های جذب هیات علمی و ممیزی (ترفیع و ارتقا) دانشگاه در صورت درخواست

۹- تدوین و اجرای شیوه‌نامه نظارت بر عملکرد دفاتر توسعه آموزش دانشکده‌ها و بیمارستان‌ها

۱۰- ارائه گزارش عملکرد به معاونت آموزشی دانشگاه به صورت دوره‌ای

۱۱- برآورد تعداد اعضای هیات علمی متخصص رشته‌های وابسته به آموزش پزشکی[۱] مورد نیاز دانشگاه و ارائه آن به معاونت آموزشی دانشگاه

۱۲- طراحی و اجرای شیوه‌نامه ارائه راهنمایی و مشاوره در ارتباط با اقدامات توسعه‌ای آموزشی محوله از وزارت متبوع[۲] و اجرای آنها در صورت ارجاع از معاونت آموزشی دانشگاه

ماده ۲. وظایف اختصاصی در حیطه برنامه ریزی درسی:

۱- سیاستگذاری[۳] در حوزه برنامه‌ریزی درسی، روش‌های یاددهی- یادگیری و آموزش مبتنی بر جامعه[۴]

۲- طراحی نظام مدیریت برنامه‌های درسی[۵] برای برنامه‌های در حال اجرا (پایه و بالینی) و برنامه‌های مبتنی بر جامعه و تصویب آن در شورای آموزشی دانشگاه

۳- همکاری در تدوین شیوه‌نامه‌های اجرای صحیح فرایند مدیریت برنامه درسی و نظارت بر به کارگیری آن در جهت ارتقای کیفیت آموزش‌های ارائه شده عرصه‌های مختلف آموزشی شامل کلاس‌های نظری، عرصه‌های بالینی، عرصه‌های آزمایشگاهی، مرکز مهارت‌های بالینی و مرکز آموزش مجازی (با توجه به ساختار دانشگاه)

۴- پایش و نظارت بر اجرای صحیح شیوه‌نامه‌های مدیریت برنامه‌ریزی درسی توسط دفاتر توسعه و ارائه بازخورد

۵- کارشناسی، ارائه مشاوره و مشارکت در تدوین و بازنگری برنامه‌های درسی

۶- مشاوره و همکاری برای تدوین برنامه و راه‌اندازی رشته‌های جدید و بین رشته‌ای

۷- ارائه مشاوره در زمینه بکارگیری روش‌های یادگیری فعال در کلیه عرصه‌های آموزش و نظارت بر اجرای آن از طریق نظام مدیریت برنامه‌های درسی

---

[۱] آموزش پزشکی، یادگیری الکترونیکی در آموزش پزشکی و تکنولوژی آموزشی در آموزش پزشکی

[۲] اعم از بسته‌های طرح تحول آموزش علوم پزشکی، برنامه جامع عدالت، تعالی و بهره وری در آموزش پزشکی و.. .

[۳] سیاستگذاری، فرایند یا مجموعه‌ای از فعالیت‌ها و تصمیمات کلان و بلند مدت با هدف حل مسائل و استفاده بهینه از کلیه منابع برای رسیدن به اهداف مورد نظر است. فرایند سیاستگذاری شامل هفت مرحله است: ۱-هدف گذاری و طرح مساله در موارد مربوطه ۲- شناخت محیط یا تحلیل محیطی ۳- جستجوی گزینه‌های ممکن ۴- ارزیابی گزینه‌ها ۵- انتخاب گزینه مطلوب ۶- اجرا ۷- ارزیابی

[۴] سیاست‌های تدوین شده باید مبتنی بر نیازهای آموزشی، پاسخگویی اجتماعی، در راستای اسناد بالادستی و سیاست‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باشد.

[۵] نیازسنجی، پیامدهای یادگیری، سازماندهی محتوا، استراتژی‌ها و روش‌های یاددهی یادگیری ،طرح دوره و طرح درس ، ارزشیابی و...

ماده ۳. وظایف اختصاصی در حیطه توانمندسازی:

۱- طراحی نظام جامع توانمندسازی آموزشی[۶] رده‌های مختلف اعضای هیات علمی و مدرسین غیرهیات علمی و تصویب آن در شورای آموزشی دانشگاه

۲- طراحی شیوه‌نامه اجرایی برنامه توانمندسازی آموزشی شامل نیازسنجی، برنامه‌ریزی، اجرا و ارزشیابی دوره برای رده‌های مختلف اعضای هیات علمی و مدرسین غیرهیات علمی

۳- برنامه‌ریزی، طراحی و اجرای دوره‌های توانمندسازی مدیران حوزه آموزش[۷]

۴- مشارکت و همکاری در اجرای دوره‌های توانمندسازی دانشجویان تحصیلات تکمیلی و دستیاران

۵- ارائه مشاوره‌های آموزشی به اعضای هیات علمی

۶- تربیت مدرسین توانمند برای ارائه آموزش در دوره‌های توانمندسازی

۷- انتشار رسانه‌های مرتبط با آموزش پزشکی[۸]

ماده ۴. وظایف اختصاصی در حیطه سنجش و ارزیابی دانشجو:

۱- طراحی نظام جامع ارزیابی دانشجو[۹]درکلیه عرصه‌های آموزشی[۱۰]

۲- ارائه مشاوره به دفتر توسعه برای تدوین شیوه نامه اجرایی ارزیابی دانشجو

۳- ارائه مشاوره و همکاری با دفتر توسعه در طراحی ابزارهای ارزشیابی دانشجو

۴- نظارت و ارائه بازخورد به دفتر توسعه برای اجرای نظام ارزیابی دانشجو (پیاده‌سازی شیوه‌نامه اجرایی)

۵- برنامه‌ریزی برای ارتقای مستمر نظام ارزیابی دانشجو

---

[۶] نیازسنجی، طراحی، آماده سازی و اجرا برای کلیه دینفعان و ارزشیابی آن برای تعیین میزان اثربخشی برنامه

[۷] کلیه مدیران معاونت آموزشی، دفاتر توسعه آموزش دانشکده‌ها و بیمارستان‌ها، مدیران گروه‌های آموزشی و... .

[۸] خبرنامه، بولتن، پمفلت، بروشور و...

[۹] تعیین منابع مناسب اطلاعات، تعیین روش‌های جمع‌آوری اطلاعات، طراحی فرم‌ها، پروتکل‌ها و معیارهای اندازه‌گیری، تعیین وزن اجزا ،...

[۱۰] نظری، بالینی و آموزش مبتنی بر جامعه

ماده ۵. وظایف اختصاصی در حیطه ارزشیابی استاد:

۱- سیاستگذاری در رابطه با ارزشیابی استاد و تصویب آن در شورای آموزشی دانشگاه

۲- طراحی شیوه‌نامه اجرایی نظام جامع ارزشیابی استاد[۱۱]

۳- پیشنهاد نحوه استفاده از نتایج ارزشیابی استاد در ترفیع و ارتقای اعضای هیات علمی

۴- مشاوره و همکاری در اجرای نظام جامع ارزشیابی استاد

ماده ۶. وظایف اختصاصی در حیطه ارزشیابی برنامه:

۱- سیاستگذاری در رابطه با ارزشیابی برنامه و تصویب آن در شورای آموزشی دانشگاه

۲- طراحی نظام جامع ارزشیابی برنامه‌های آموزشی[۱۲]

۳- ارائه مشاوره در زمینه ارزشیابی برنامه‌های آموزشی، چگونگی اجرا و نظارت بر اجرای آن

۴- همکاری و مشاوره در اجرای اعتباربخشی (برنامه‌ای، موسسه‌ای و بیمارستانی)

ماده ۷. وظایف اختصاصی در حیطه پژوهش در آموزش، دانش‌پژوهی و طرح‌های نوآورانه آموزشی:

۱- سیاستگذاری در حیطه پژوهش در آموزش، دانش‌پژوهی و طرح‌های نوآورانه آموزشی

۲- تدوین شیوه نامه برای طرح‌های توسعه‌ای، فعالیت‌های نوآورانه آموزشی، دانش‌پژوهی آموزشی و پژوهش در آموزش و اجرای آن

۳- اجرای شیوه‌نامه کشوری[۱۳] ارزشیابی فعالیت‌های نوآورانه آموزشی

۴- برگزاری جشنواره شهید مطهری دانشگاهی

۵- بسترسازی برای شرکت اعضای هیات علمی در جشنواره شهید مطهری دانشگاهی و کشوری

---

[۱۱] اهداف و مفاهیم، رویکردهای ارزشیابی، سوالات، معیارها و شاخص‌های ارزشیابی، اجزای اجرایی ارزشیابی، مفاهیم اخلاقی، ...

[۱۲] اهداف و مفاهیم، رویکردهای ارزشیابی، سوالات، معیارها و شاخص‌های ارزشیابی، اجزای اجرایی ارزشیابی، مفاهیم اخلاقی، ...

[۱۳] ابلاغی توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

تبصره ۱. در دانشگاه‌هایی که مرکز تحقیقات آموزش پزشکی دارند، طرح‌های پژوهش در آموزش می‌تواند در این مرکز مدیریت شود.

ماده ۸. وظایف اختصاصی در حیطه آموزش‌های مبتنی بر جامعه و پاسخگو:

۱- همکاری در استقرار و توسعه برنامه‌های آموزشی مبتنی بر جامعه و پاسخگو

۲- توسعه و حمایت از تحقیقات در زمینه آموزش مبتنی بر جامعه و پاسخگو

۳- توانمندسازی اعضای هیات علمی و دانشجویان در زمینه آموزش مبتنی بر جامعه و پاسخگو

۴- طراحی و ارائه نظام ارزشیابی و پایش آموزش‌های مبتنی بر جامعه و پاسخگو

ماده ۹. وظایف اختصاصی در حیطه فعالیت‌های دانشجویی:

۱- استقرار ساختار کمیته‌های توسعه آموزش دانشجویی منطبق با اساسنامه کشوری[۱۴]

۲- راه‌اندازی، حمایت و نظارت بر کمیته دانشجویی توسعه آموزش دانشگاه و دانشکده‌ها با همکاری دفاتر توسعه آموزش در دانشکده‌ها و بیمارستان‌ها

۳- توانمندسازی آموزشی اعضای کمیته دانشجویی توسعه آموزش

۴- نظارت، ارائه مشاوره و تسهیل فعالیت‌های دفتر استعداد درخشان (با توجه به ساختار دانشگاه)

ماده ۱۰. وظایف اختصاصی در حیطه فناوری‌های آموزشی

۱- سیاستگذاری در حوزه توسعه فناوری آموزشی در راستای سیاست‌های ملی

۲- برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های توانمندسازی اساتید در راستای استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی

۳- برنامه‌ریزی، حمایت و ارائه مشاوره برای ورود فناوری‌های نوین آموزشی در برنامه‌های درسی

۴- ارزیابی و تصمیم گیری در راستای استفاده بهینه از بودجه‌های تخصیص یافته به فناوری‌های نوین آموزشی

۵- برگزاری رویدادهای معرفی و ترویج فناوری‌های نوین آموزشی

[۱۴] ابلاغی توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۶- پایش و نظارت بر بکارگیری فناوری‌های آموزشی در دانشکده‌ها و بیمارستان‌های آموزشی

۷- ارائه مشاوره به ذینفعان (اساتید، دانشجویان و سایر واحدهای EDC) درخصوص استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی

[۱۵] روش‌های یاددهی یادگیری، سازماندهی محتوا، استراتژی‌های آموزشی، تدوین طرح دوره و طرح درس در کلیه عرصه‌های آموزشی، ارزشیابی و. ..